

KITTELÄN KUNTA

18.1.4.2019

Nro 121/01.01.01/2017

Antopäivä

16.4.2019

Päätösnumero

19/0166/2

Diaarinumero

01835/17/2206

Asia Kunnallisia asiaa koskeva valitus

Valittaja Pentti Kangas, Kittilä

Päätös, josta valitetaan

Viranomaisen ja päätöksen päivämäärä
Kittilän tekninen lautakunta 1.11.2017 § 109

Tekninen lautakunta on valinnut yhdyskuntainsinöörin toimeen 13.9.2017 tehdyllä päätöksellä insinööri Markku Mustosen. Mustosen kieltäytyttyä ottamasta toimea vastaan on tekninen lautakunta valinnut toimeen 27.9.2017 tehdyllä päätöksellä insinööri Janne Vuollin. Tekninen lautakunta on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt Kankaan oikaisuvaatimuksen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Teknisen lautakunnan päätös on kumottava virheellisessä järjestyksessä syntyneenä ja lainvastaisena ja sen täytäntöönpano on kiellettävä. Lisäksi Kittilän kunta on velvoitettava korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut.

Valituksenalaisen päätöksen tekemiseen on osallistunut esteellisiä henkilöitä, päätöksessä ei ole noudatettu hakuilmoituksen kriteerejä, hakijoista ei ole valittu ansiovertailussa parhaaksi todettua eikä päätöstä ole perusteltu asianmukaisesti. Päätös on lisäksi valittajaa syrjivä.

Lautakunnan jäsenistä esteellisiä ovat olleet Raili Fagerholm, Tarmo Salonen sekä Vuokko Mäntymaa.

Yhdyskuntainsinöörin valintaprosessin alkuvaiheessa on todettu, että valittaja on avoinna olevaan tehtävään pätevin hakija. Siitä huolimatta lautakunnan päätös on jokaisessa valintakokouksessa ja myös oikaisuvaatimuksen johdosta annettussa päätöksessä teknisen johtajan esityksestä poikkeava. Kun ensivaiheessa valittu henkilö ei ole ottanut tehtävää vastaan, on tämän jälkeen valittu

toimeen ansiovertailussa kolmanneksi sijoittunut henkilö perustelematta valintaa. Päätökset eivät myöskään perustu ansiovertailuun tai mihinkään tosiasioihin. Valintaprosessi antaa aiheen epäillä, että valittaja on joutunut prosessissa työsyrynnän kohteeksi. Valittajaa on hänen käsityksensä mukaan syrjitty valintaprosessissa myös sen vuoksi, että hän on Kittilän kunnanvaltuutettuna laillisia menettelytapoja korostavan Oikeudenmukainen Kittilä -valtuustoryhmän edustaja.

Asian käsittely ja selvittäminen

Tekninen lautakunta on antanut lausunnon.

Vuoli ei ole hänelle varatusta tilaisuudesta huolimatta antanut selitystä.

Salonen, Fagerholm ja Mäntymaa ovat antaneet heihin kohdistuneiden esteellisyysväitteiden johdosta selitykset.

Kangas on antanut vastaselitykset teknisen lautakunnan lausunnon sekä Salosen, Fagerholmin ja Mäntymaan selitysten johdosta sekä toimittanut lisäselvitystä hallinto-oikeuteen 4.4.2019 saapuneella kirjelmällä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus jättää valituksen tutkimatta hakijoiden ansioituneisuutta, haakuilmoituksen kriteerien noudattamista ja syrjintää koskevien valitusperusteiden osalta.

Hallinto-oikeus on tutkinut asian päätöksentekoon osallistuneiden lautakunnan jäsenten esteellisyyttä ja päätöksen perustelemista koskevien valitusperusteiden osalta ja kumoo teknisen lautakunnan päätöksen.

Asian tultua tällä päätöksellä ratkaistuksi lausuminen päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen johdosta raukeaa.

Hallinto-oikeus velvoittaa Kittilän kunnan korvaamaan valittajalle tämän oikeudenkäyntikulut yhteensä 200 eurolla.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Hallintolainkäytön järjestyksessä voidaan tutkia vain julkisoikeudelliseen oikeussuhteeseen liittyvä asia, kuten virkasuhteeseen ottamista koskeva valitusasia. Asiassa on kysymys yksityisoikeudellisesta, työsopimuslain soveltamisalaan kuuluvan toimen täyttämisestä, jota koskevaa riitaa ei voida ratkaista hallintolainkäytön järjestyksessä. Valituksessa esitetyistä valitusperusteista hallintolainkäytön järjestyksessä hallinto-oikeudessa voidaan tutkia ainoastaan päätöksentekoon osallistuneiden lautakunnan jäsenten esteellisyyttä ja päätöksen perustelemista koskevat valitusperusteet. Tämän vuoksi valittajan valitusta ei voida tutkia siltä osin kuin valittaja on vaatinut toimen täyttämistä koskevan päätöksen kumoamista sillä perusteella, että päätöksessä ei ole noudatettu haakuilmoituksen kriteerejä eikä hakijoiden ansiovertailua ja lisäksi niiltä osin kuin valituksessa on vedottu päätöksen olevan valittajaa syrjivä.

Asiaratkaisu

Esteellisyyttä koskeva väite

Kuntalain 97 §:n 2 momentin mukaan muun luottamushenkilön kuin valtuutetun esteellisyydestä säädetään hallintolain 27–30 §:ssä.

Hallintolain 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Pykälän 2 momentin mukaan mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenisen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 28 §:n 1 momentin 7 kohdan osalta, että mainittu säännös sisältäisi hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 6 kohtaa vastaavan esteellisyyttä koskevan yleislausekkeen. Mainitun lainkohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu. Tällaisen syyn on oltava ulkopuolisen havaittavissa ja sen puolueettomuutta vaarantavan vaikutuksen tulee olla suunnilleen samanasteinen kuin erikseen määritellyissä esteellisyyssperusteissa. Edelleen hallituksen esityksessä todetaan, että tapauskohtaisesti arvioitaviksi jäisivät tilanteet, joissa virkamies on asianosaisen vastapuoli tai julkinen vihemies, samoin kuin ne tilanteet, joissa virkamiehen ja asianosaisen välillä vallitsee kiinteä ystävyyssuhde tai yhtiökumppanuus.

Valittajan mukaan valituksenalainen päätös on kumottava lainvastaisena, koska päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet esteellisinä pidettävät lautakunnan jäsenet Raili Fagerholm, Tarmo Salonen ja Vuokko Mäntymaa. Kyseiset lautakunnan jäsenet ovat syytteessä törkeästä virka-aseman väärinkäyttämisestä Kittilän kunnanvaltuutettuna tekemistään virkarikoksista koskien muun muassa kunnanjohtaja Anna Mäkelän erottamisprosessia. Valittaja on tehnyt Kittilän kunnanvaltuuston päätöksistä kaksi kunnallisvalitusta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle. Kun huomioidaan valittajan tekemät kunnallisvalitukset Mäkelän erottamisprosessia koskien, on valittajan mielestä selvää, että Fagerholmille, Mäntymaalle ja Saloselle on syntynyt hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan mukainen esteellisyys valittajaa koskevissa asioissa. Valittaja epäilee hänen sivuuttamisensa olevan jonkinlainen kostotoimenpide valitusten jättämisestä. Fagerholmin, Mäntymaan ja Salosen olisi tullut esteellisenä vetäytyä kaikista luottamustoimistaan oikeusprosessin ajaksi. Fagerholm, Mäntymaa ja Salonen olisivat olleet ”edunsaajina” Kittilän kunnan ja Mäkelän välisessä sovintosopimuksessa, josta valittaja on tehnyt kunnallisvalituksen hallinto-oikeudelle. Sovintosopimus on ilmeisen tarkoituksellisesti laadittu niin, että päättäjät, kuten Fagerholm ja Mäntymaa, välttyisivät korvausvastuulta kuntaa kohtaan, vaikka heidän todettaisiin syyllistyneen niihin virkarikoksiin, joista he ovat syytettynä.

Valittajan mukaan hän on toiminut Levin Vesihuolto Oy:n toimitusjohtajana vuodesta 2002 lukien. Fagerholm on nimitetty kyseisen yhtiön hallituksen jäseneksi vuonna 2014. Valittaja on toimitusjohtajana ollessaan puolustanut

Kittilän kunnan irtisanottua kunnanjohtajaa, mikä on valittajan näkemyksen mukaan ollut yksi syy sille, että hänet lopulta painostettiin yhtiön hallituksen taholta luopumaan toimitusjohtajan tehtävästä vuonna 2016. Valittajan työsuhteen päättyessä Lapin Vesihuolto Oy:ssä ovat osapuolet tehneet keskenään sovintosopimuksen, jossa on luovuttu kaikista vaatimuksista toisia kohtaan. Kesällä 2017 valittaja on kuitenkin saanut tietoonsa, että yhtiö oli tehnyt häntä koskevan tutkintailmoituksen poliisille saman vuoden maaliskuussa. Valittaja epäilee kyseessä olevan kostotoimenpide mainittujen tapahtumien vuoksi.

Valituksessa on vielä todettu, että Salonen on ennen 27.9.2017 pidettyä lautakunnan kokousta soittanut Janne Vuollille ja kehottanut tätä ottamaan vastaan yhdyskuntainsinöörin tehtävän, jotta valittaja ei tulisi valituksi tehtävään.

Tekninen lautakunta on lausunnossaan todennut, että Fagerholmia, Mäntymaata ja Salosta vastaan on nostettu syyte 13.10.2017 törkeästä virka-aseman väärinkäytännestä Kittilän kunnanjohtaja Mäkelän erottamiseen liittyen. Kittilän kunnanvaltuusto on 31.10.2017 pidättänyt kyseiset henkilöt osallistumasta niiden asioiden käsittelyyn, joista he ovat syytteessä siihen saakka, kunnes syytteet on käsitelty lainvoimaisella tuomiolla. Kyseiset henkilöt eivät ole esteellisiä osallistumaan Kittilän kuntaan palkatun yhdyskuntainsinöörin valintaan.

Teknisen lautakunnan lausunnon esittelijänä toiminut tekninen johtaja on esittänyt hallinto-oikeudelle osoitetuksi lausunnoksi seuraavaa: Lautakunnan jäsen Fagerholm on ollut Levin Vesihuolto Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 2014 lukien ja on sitä edelleen. Levin Vesihuolto Oy on ollut vaikuttava osapuoli yhtiön toimitusjohtajan eroon päättyneessä prosessissa vuonna 2016. Levin Vesihuolto Oy on myös tehnyt tutkintailmoituksen muun muassa valittajasta vuonna 2017. Edellä mainittujen seikkojen vuoksi Fagerholmin puolueettomuus on vaarantunut.

Salonen on selityksessään todennut, että valittajan väite siitä, että hän olisi soittanut Vuollille kehottaen tätä ottamaan toimen vastaan, ei pidä paikkaansa. Salonen ei ole koskaan näin sanonut. Salonen ei ole teknisen lautakunnan jäsen, vaan hän on ollut mukana kunnanhallituksen jäsenen ominaisuudessa ilman äänioikeutta muutamassa lautakunnan kokouksessa.

Hallinto-oikeus toteaa, että Fagerholmiin, Mäntymaahan ja Saloseen kohdistuneet epäilykset mahdollisesta rikokseen syylistymisestä eivät ole liittyneet heidän menettelyynsä valittajaa kohtaan eikä esteellisyyden ole väitetty syntyneen siitä, että valittaja olisi ollut rikosilmoituksen tekijä.

Saadun selvityksen mukaan Fagerholmiin, Mäntymaahan ja Saloseen kohdistuneet rikosilmoitukset ovat liittyneet Kittilän kunnanjohtaja Anna Mäkelän erottamiseen liittyvään päätöksentekoon. Asiassa saadun selvityksen perusteella on todettavissa, että valittajalla on ollut eri näkemys kunnanjohtajan erottamisesta ja valittaja on valittanut päätöksistä hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus toteaa, että kuvatusa asetelmasta ei sinänsä kuitenkaan seuraa, että teknisen lautakunnan jäsenet olisivat olleet esteellisiä osallistumaan yhdyskuntainsinöörin valintaa koskevan asian käsittelyyn siitäkään huolimatta, että päätös on vaikuttanut valittajan asemaan. Kun otetaan huomioon valituksen kohteena olevan yhdyskuntainsinöörin valintaa koskevan päätöksen sisältö sekä

mitä edellä on esitetty hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan esitöistä, rikostutkinnalla ei voida katsoa olevan sellaista yhteyttä tähän asiaan, että Fagerholmia, Mäntymaata ja Salosta olisi pidettävä esteellisenä osallistumaan päätöksentekoon teknisen lautakunnan jäsenenä siten kuin mainitussa säännöksessä edellytetään. Myöskään pelkästään se seikka, että Fagerholm on toiminut Levin Vesihuolto Oy:n hallituksen jäsenenä valittajan toimitusjohtajakauden päättyessä yhtiössä, tai mahdollinen Salosen puhelu valituksi tulleelle Vuolelle eivät pelkästään osoita sitä, että he olisivat olleet esteellisiä hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla osallistumaan teknisessä lautakunnassa yhdyskuntainsinöörin valintaa koskevan päätöksentekoon.

Hallinto-oikeus toteaa, että se ei voi yhdyskuntainsinöörin toimen valintaa koskevan valitusasian yhteydessä tutkia kysymystä siitä, olisiko kunnan tullut pidättää valituksessa mainitut luottamushenkilöt luottamustoimistaan kuntalain 85 §:n 4 momentin nojalla.

Lautakunnan päätöstä ei ole kumottava valittajan tekemän esteellisyysväitteen johdosta valittajan esittämän selvityksen perusteella.

Päätöksen perusteleminen

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Tekninen lautakunta on valinnut yhdyskuntainsinöörin toimeen 13.9.2017 tehdyllä päätöksellä insinööri Markku Mustosen. Mustosen kieltäytyttyä ottamasta toimea vastaan on tekninen lautakunta valinnut yhdyskuntainsinöörin toimeen 27.9.2017 tehdyllä päätöksellä insinööri Janne Vuollin. Molemmat lautakunnan päätökset poikkeavat esittelijän päätösehdotuksesta, jonka mukaan yhdyskuntainsinöörin toimeen valitaan valittaja selkeästi parhaan työkokemuksensa perusteella.

Hallinto-oikeus toteaa, että perusteluvollisuuden täyttämisen kannalta olennaista on, että päätöksenteon kohteena olevalla asianosaisella on tosiasialliset edellytykset arvioida päätöksen oikeellisuutta. Perusteluilla myös turvataan hyvän ja avoimen hallinnon toteutumista. Perustelujen avulla voidaan varmistaa, että viranomainen on käyttänyt harkintavaltaansa lain ja oikeusperiaatteiden mukaisesti.

Hallinto-oikeus toteaa, että teknisen lautakunnan päätöksiä ei ole perusteltu lainkaan. Teknisen lautakunnan päätöksistä ei ilmene perusteita sille, millä perusteella toimeen valittu on katsottu ansioituneemmaksi eikä sitä, miksi valittajaa ei ole valittu puheena olevaan toimeen, vaikka lautakunta on päättänyt esittelijän päätösehdotuksesta poikkeavaan valintaan. Perusteita ei ole esitetty edes hallinto-oikeudelle toimitetussa lausunnossa, vaan siinä on ainoastaan todettu, että lautakunta ei ole päätöksenteossaan sidottu esittelijän esitykseen. Sen arvioimiseksi, onko päätös lainmukainen, ei näin ollen ole oikeudellisia edellytyksiä. Tämän vuoksi ja edellä mainitut hallintolain päätöksen perustelemista koskevat säännökset sekä kuntalain 135 §:n 2 momentti huomioon ottaen lautakunnan päätös on virheellisessä järjestyksessä syntyneenä kumottava.

Oikeudenkäyntikulut

Hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin mukaan asianosainen on velvollinen korvaamaan toisen asianosaisen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Mitä tässä pykälässä ja 75 §:ssä säädetään asianosaisesta, voidaan soveltaa myös päätöksen tehneeseen hallintoviranomaiseen. Pykälän 2 momentin mukaan harkittaessa julkisen asianosaisen korvausvelvollisuutta on otettava erityisesti huomioon, onko oikeudenkäynti aiheutunut viranomaisen virheestä.

Oikeudenkäynti on aiheutunut viranomaisen virheestä. Tämän vuoksi olisi kohtuutonta, jos valittaja joutuisi pitämään oikeudenkäyntikulunsa kokonaisuudessaan vahinkonaan. Näin ollen hallinto-oikeus velvoittaa Kittilän kunnan korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut kohtuulliseksi katsomallaan 200 eurolla. Korvattavaa määrää harkitessaan hallinto-oikeus on kohtuullisuuden lisäksi ottanut huomioon sen, että valittajalle itselleen omasta työstään suoritettava oikeudenkäyntikulujen korvaus on poikkeuksellista ja että hallinto-oikeuden päätös on valittajalle maksuton.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Hallintolainkäyttölaki 51 § 2 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä (HaO 00.33 K).

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Aila Kovala, Riitta Arjas ja Anna-Leena Heikkinen.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös valittaja saantitodistuksin

Oikeudenkäyntimaksu
maksutta

Jäljennös maksutta Kittilän tekninen lautakunta
Kittilän kunnanhallitus
Janne Vuoli saantitodistuksin

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:ssä säädetyllä tavalla.

Toimituskirjan jäljennöksen oikeaksi todistaa

Ma. Lainkäyttösihteeri *Ninna Kärrä*
clkk

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan kunnan jäsenelle taikka kuntayhtymän jäsenkunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu kuntalain 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Sähköisen asiointipalvelun kautta lähetetyn päätöksen tiedoksisaantipäivä on asiointipalvelusta saadun viestin avaimispäivä. Milloin päätös on toimitettu tiedoksi saantitodistusta vastaan tai haastemiehen välityksellä, tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**.

Valituskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta. Valituskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen korkeimman hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä. Valituskirjelmän toimittamisesta telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Korkeimman hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite:
PL 180
HELSINKI

Käyntiosoite:
Fabianinkatu 15
00130 HELSINKI

Faksi: 029 56 40382
Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi 00131

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>